

### **Список використаної літератури:**

1. Иоффе О.С. Советское гражданское право. Москва: Госюриздат, 1958. Т. 1. 494 с.
2. Вильнянский С.И. Лекции по советскому гражданскому праву. Харьков: Изд-во Харьков. ун-та, 1958. С. 57–58.
3. Орловский П.Е. Значение судебной практики в развитии советского гражданского права. *Советское государство и право*. 1940. № 8–9. С. 95–96.
4. Шевчук С.В. Рішення Верховного Суду України як джерело права (деякі аспекти дії прецедентного права в Україні). URL: [http://www.judges.org.ua/article/Vesnik\\_6.pdf](http://www.judges.org.ua/article/Vesnik_6.pdf).
5. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
6. Практика Великої Палати Верховного Суду: вплив на судову систему. URL: [https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new\\_folder\\_for\\_uploads/supreme/Praktika\\_VPVs\\_vustyp.pdf](https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Praktika_VPVs_vustyp.pdf).

**Ключові слова:** судова практика, суд, судові рішення, Верховний Суд, прецедент, квазіпрецедент.

**Ключевые слова:** судебная практика, суд, судебное решение, Верховный Суд, прецедент, квазипрецидент.

**Key words:** court practice, court, judicial decision, Supreme Court, precedent, quasi precedent.

### **НЕСТЕРЧУК ЛІЛІЯ ПЕТРІВНА**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
старший викладач кафедри організації судових,  
правоохоронних органів та адвокатури*

### **СУДДІВСЬКА ЕТИКА: ЗМІСТ ТА ЗНАЧЕННЯ**

Суддівська етика – це «система морально-ціннісних орієнтирів, принципів і правил, які регулюють поведінку суддів» як під час здійснення правосуддя, так і в позасудовій діяльності. Дотримання правил суддівської етики є надзвичайно важливою складовою у діяльності суддів, адже суспільна довіра та повага до судової влади є гарантіями ефективності системи правосуддя. Суд – це єдиний державний орган, куди особа може звернутися за захистом «своїх життєво важливих інтересів», і саме суд повною мірою може надати їй такий захист. Тому до суддів висуваються такі високі моральні вимоги, які являють собою суддівську етику, а саме чесність, неупередженість, порядність, справедливність, розсудливність, незалежність, тактовність, ввічливість, витримку й повагу до учасників судового процесу та інших осіб, утримуватися від поведінки, дій або висловлювань, які можуть призвести до виникнення сумнівів у єдиному статусі суддів тощо.

Відповідно до ст. 58 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [1] «питання етики суддів визначаються Кодексом суддівської

етики, що затверджується з'їздом суддів України за пропозицією Ради суддів України» [2].

В Кодексі суддівської етики суддів, який був затверджений з'їздом суддів України, визначаються загальні правила суддівського етикету. Ці норми зазначають, що суддя повинен здійснювати правосуддя незалежно, виходячи виключно з фактів, установлених на підставі власної оцінки доказів, розуміння закону, верховенства права, що є гарантією справедливого розгляду справи в суді, не зважаючи на будь-які зовнішні впливи та втручання, уникати будь-якого незаконного впливу на його діяльність, пов'язану зі здійсненням правосуддя, та бути незалежним від своїх колег у процесі прийняття рішення, здійснювати судочинство в межах та порядку, визначених процесуальним законом, і виявляти при цьому тактовність та повагу до учасників судового процесу та інших осіб, також суддя повинен дотримуватись правил сумісництва і також повинен враховувати, що сімейні, соціальні взаємовідносини чи будь-які інші стосунки та втручання з боку органів державної влади не мають впливати на його поведінку чи ухвалення ним судових рішень та інші. Ці та інші моральні критерії, яким повинні відповідати поведінка та особисті якості суддів, становлять зміст етики судді.

В преамбулі Кодексу суддівської етики [2] зазначається, що «здійснення права кожного на судовий захист на основі принципу верховенства права, здійснення правосуддя від імені держави Україна виключно на підставі Конституції та законів України, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, висувають високі вимоги до моральних якостей кожного судді».

Значення вимог суддівського етикету є дуже важливими, адже відсутність загальної обізнаності про правила суддівського етикету та неналежний нагляд за здійсненням правосуддя може призвести до байдужості судді до вимог об'єктивного та неупередженого правосуддя.

Відповідно до ст. 55 Конституції України передбачено право людини звернутися до суду за захистом або поверненням своїх прав. Тому й основною метою здійснення правосуддя є не стільки покарання особи, яка вчинила правопорушення, скільки справедливе відшкодування завданих збитків і відновлення порушених прав [3].

Сьогодні довіра до органів судової влади в українському суспільстві є надзвичайно низькою. Причини такого явища, безумовно, мають як об'єктивний, так і суб'єктивний характер, і однією з них є невідповідність поведінки деяких суддів правилам суддівської етики.

Високі стандарти поведінки полягають у тому, що суддя як під час здійснення правосуддя, так і поза межами суду, в повсякденному житті, має демонструвати таку поведінку, щоб учасники процесу й оточуючі люди бачили в ньому еталон порядності і справедливості – високоморальну, чесну, стриману, врівноважену людину. При цьому суддя має не лише подавати особистий приклад, але й пропагувати етичну поведінку серед учасників процесу та оточуючих, вимагати етичної поведінки від інших. Очевидно, що від етики судді багато в чому залежить рівень судової етики, дотримання етичних стандартів у судовому процесі.

Отже, можна зробити висновок, що дотримання правил суддівської етики є надзвичайно важливою складовою здійснення правосуддя. Значення суддівської етики в перш за все полягає в тому, що суддя повинен бути прикладом для громадян та еталоном справедливості, обличчям правосуддя, адже суспільна довіра та повага до судової влади є гарантіями ефективності системи правосуддя. Саме дотримання правил суддівського етикету, наявність високих моральних якостей у суддів і є реалізацією такої суспільної довіри.

### ***Список використаної літератури:***

1. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. №1402-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 15.04.2021).
2. Кодекс суддівської етики: затверджено XI черговим з'їздом суддів України 22.02.2013, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13#n4>
3. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-В URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 15.04.2021).
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 22.02.2013 р. № n0001415-13 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13#Text> (дата звернення: 16.04.2021).

**Ключові слова:** суддівська етика, Кодекс суддівської етики, відновлення порушених прав, довіра, правосуддя, стандарти поведінки, тактовність та повага.

**Ключевые слова:** судейская этика, Кодекс судейской этики, восстановление нарушенных прав, доверие, правосудие, стандарты поведения, тактичность и уважение.

**Key words:** court ethics, Code of court ethics, renewal of violation of rights, trust, justice, standards of behavior, tact of the law.

### ***КУРГАНСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ВАЛЕРІЙОВИЧ***

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
старший викладач кафедри організації судових,  
правоохоронних органів та адвокатури*

### **СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ**

Судова система України, система органів суддівського врядування досить регулярно переживають черговий етап реформування. Останнім, найбільш значимим та епохальним кроком, до недавнього часу, можна було вважати прийняття змін до Конституції України від 02.06.2016, та, відповідно, Закону України «Про судоустрій та статус суддів». Саме ці нормативні акти визначили сучасну систему судоустрою в Україні, повернули Верховному суду визначальне місце